

2020.07.27.

Mire lesz több és mire kevesebb pénz?

Máthé Réka Zsuzsánna

Az Európai Unió új többéves költségvetési tervezete jelentősen csökkenti a hagyományos tételek finanszírozását, ellenben tükrözi az önmagát „geopolitikai bizottságként” meghatározó von der Leyen vezette Bizottság prioritásait

A négy napos Európai Tanács ülése után az uniós kormányfők megállapodtak az EU többéves költségvetési tervezetében. Ahogy azt [korábban írtuk](#), minden tagállam egy kicsit nyertesnek érezheti magát, de senki nem lehet maradéktalanul elégedett. A soron következő elemzés nem az egyes tagállamok érdekeinek és érdekérvényesítési képességének elemzése, hanem az Európai Unió legújabb költségvetési keretének egyes fejezetek szerinti előzetes elemzése.

A teljes körű elemzésnek két akadálya van: egyrészt, az egyes uniós hatáskörbe tartozó, már megszokott tételeket a korábbi kerethez képest más csoportokba sorolták be, másrészt, a jelenlegi, az Európai Tanács által kiadott [hivatalos dokumentumban](#) egyelőre nem szerepelnek a legapróbb részletekig menően az egyes tételek keretköltségei. Ennek megfelelően a jelenlegi és következő költségvetést összehasonlítani csak megközelítőleg lehetséges. Az előzetes elemzés alapján azonban úgy tűnik, hogy az Európai Unió új, többéves költségvetési kerettervezete egyértelmű elmozdulást mutat a korábbi prioritásoktól.

A 2014-2020-as [kerettervezet](#) legnagyobb részét, mintegy 39 százalékát a „Fenntartható fejlődés” címszóval ellátott fejezet tette ki. Ennek részeként volt feltüntetve a [közös agrárpolitika](#) is, amely két oszlopos tétel volt (a mezőgazdasági termelőknek nyújtott piaci intézkedések és közvetlen kifizetések, valamint a vidékfejlesztés). A korábbi költségvetési keretben erre összesen **417.312,05** millió eurót szántak. Ezzel szemben jelentős csökkenésnek tűnik az [új költségvetési keretben](#) szereplő „Természeti erőforrások és környezetvédelem” című **356.374** millió eurós fejezet. Ez tartalmazza a továbbra is két oszlopos közös agrárpolitika (42-46. oldal) tételeit, sőt, ebből az összegből kell az alábbi tételek költségvetését is kigazdálkodni: Európai Tengerügyi és Halászati Alap, az Unió tengerpolitikájához és az Unió óceánpolitikai irányítás területén tett nemzetközi kötelezettségvállalásaihoz nyújtott célzott finanszírozás, a környezetvédelmi és éghajlatpolitikai program (LIFE program), valamint a Méltányos Átállást Támogató Alap (47. oldal). Mi több, a mezőgazdasági termelőknek nyújtott kifizetések és támogatások összege folyamatosan csökkenni fog: míg 2021-ben 38.564 millió euróra lehet számítani, addig 2027-ben legfeljebb 35.183 milliót fognak folyósítani.

Kevésbé drasztikus változást, de számottevő különbséget tapasztalhatunk a kohéziós alapok esetében is. A korábbi pénzügyi prioritások második helyét, a források [34 százalékát](#), vagyis 371.000 millió eurót a kohéziós alapokra különítettek el. A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret második fejezete a “Kohézió, reziliencia és értékek”, erre összesen 377.768 milliót szántak, amelyből **330.235** millió euro lesz elérhető (21. oldal) a “Gazdasági, társadalmi és területi kohézió” tétel alatt. Vagyis, a következő hét évben több, mint **47** millió euróval kevesebb áll majd a területi kohézió kialakítására, vagy a munkanélküli fiatalok foglalkoztatását célzó programokra. Jó hír viszont, hogy a közös agrárpolitikával ellentétben, ezek a források évente növekednek majd (21. oldal).

Az Európai Unió számára kiemelkedően fontos egységes piac, innováció és digitális gazdaság fejlesztése a korábbi költségvetési ciklushoz képest kevesebb összegből kell majd kiemelkedő eredményeket elérjen. A jelenlegi “Versenyképesség a növekedésért és a foglalkoztatásért” alfejezet leginkább a 2021-2027-es költségvetés “Egységes piac, innováció és digitális gazdaság” fejezettel hasonlítható össze, hiszen ezek a részek számos hasonló programot tartalmaznak. Ilyenek például az európai vállalkozások és kis- és középvállalkozások versenyképességét kedvezően befolyásoló intézkedések, az európai infrastrukturális hálózatfinanszírozás, a kutatás- és innovációfejlesztés vagy akár az európai úrprogramok. Ez a fejezet a korábbi költségvetési keretben 142.000 millió eurós felső összeghatárral szerepelt, a jövőben viszont 10 millióval kevesebbet lehet erre költeni, hiszen mindössze 132.781 milliót különítettek el erre a célra. Fontos itt megemlíteni, hogy bár a [vártnál](#) jóval kisebb az Erasmus+ program keretének növelése, a több mint 40 százalékos forrásemelés így is jelentős előrelépés a korábbi időszakhoz képest.

Az Európai Unió soron következő többéves költségvetése három, már korábban létező fejezet esetében emelte a keretet. Többet szánnak a “Migráció és határigazgatás”, a “Szomszédság és a világ” fejezetekre, mint a korábbi években, mi több, a korábbi költségvetés egyik fejezetének tétele külön fejezetté alakult át, ezzel is jelezve a “Biztonság és védelem” felértékelődését, amelyre összesen **13.185** millió eurót különítettek el.

A korábban is létező Menekültügyi és Migrációs Alap kerete 3.137 millió euro volt, az új költségvetési tervezetben **8.705** millió eurós felső határ szerepel. A bővített keret nem csupán a tagállamoknak a menedékkérők befogadása terén végzett munkáját és integrációs intézkedéseiket támogatja, hanem a közös menekültügyi és migrációs politika kidolgozását is. Ez a keret fedezi a migráció külső kezelését, így többek között a visszaküldési intézkedéseket és a – különösen az EU-val határos vagy az EU határaihoz közeli – harmadik országokkal való együttműködéseket is.

A legújabb tervek szerint a 2021-2027-es időszakban a „Szomszédság és a világ” fejezet kiemelt figyelmet és ennek megfelelően bőséges támogatást, mintegy **98.419** millió eurót kapott. Ennek megfelelően mindazok a programok, amelyek az Európai Unió külső együttműködésének koherenciáját, átláthatóságát és rugalmasságát növelik, ebből a keretből finanszírozhatóak. A jelenlegi Európai Fejlesztési Alapból finanszírozott Szubszaharai Afrikával, valamint a karibi és csendes-óceáni térséggel kapcsolatos kiadásokat is ebbe a fejezetbe csoportosították át. Ezzel szemben, a korábbi „Global Europe” fejezet hasonló tételei összesen csak 66.000 millió eurót tettek ki.

Az új költségvetési keret tehát egyértelműen eltér a korábbi finanszírozási prioritásoktól, hiszen a kohéziós politikákra, a közös agrárpolitikákra vagy a munkahelyek teremtésére és a

beruházások támogatására jóval kevesebb összeget szántak, mint a korábbi években. Ezzel szemben felértékelődtek az EU-n kívüli migrációs és menekültügyi intézkedések, valamint az EU külső tevékenységének támogatását célzó programok.

